

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak

petek.

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Na očnina znaša:

celoletna . . K 3.—

pololetna . . „ 1.50

četrtletna . . „ 0.75

Posam. št. „ 0.10

Štev. 15. V LJUBLJANI, dné 13 mar a 1908. Leto III.

Po bitki.

Deželnozborske volitve na Kranjskem in na Goriškem so končane. Mnogo je na njih značilnega, da moramo izpregovoriti o njih, tu v bodrilo, tam v poduk, da ne bodo tu vrline ostale zakrite, tam hibe neopažene.

Z izidom na Kranjskem smemo biti zelo zadovoljni. Kmečko ljudstvo je v taboru S. L. S. in njena organizacija na deželi je pač tako neomajna, da je ne bo, ako vztraja pri pozitivnem delu, v doglednem času moč izpodmekniti. Tudi v mestih je narastlo stranki število pristavšev in čeprav tupatam ne čisto trdnih, vendar kaže odpor neodvisnih krogov v mestih proti kašdosedanju advokatsko-uradniškemu klikarstvu mnogo zbližanja z demokratskim programom S. L. S. V notranjskem mestnem okraju in v kranjsko-loškem se dá po izidu volitev izračunati skoro z natančnimi številkami in na gotov termin, kdaj bo liberalstvu iztrgano iz rok gospodstvo, če S. L. S. svoje delo še bolj poglobi in razširi. Tu je namreč pri nas največ pomanjkljivosti. Odkritosrčno si recimo, da je volivni boj zlasti v Ljubljani liberalce izdramil iz njihove nedelavnosti in da utegneta njihovi zadnji dve zmagi imeti s časom več kot samo enodnevni pomen, kar se organizacije tiče. Kje je pri nas hiba? Lahko jo neustrašeno povemo, saj je vsem takorekoč na jeziku: V mestih premalo storimo, bodisi v izobraževalnem, bodisi v organizatoričnem oziru. Vse naše inteligentne moči, v koliko niso indolentne — in teh je tudi nekaj — se vržejo na deželo, v mesta pa kakor da bi se ne upali. Ampak, če hočemo sami sebi pošteno resnico priznati, moramo pač premisliti, da se bo merila organizatorična moč našega mladega inteligentnega naraščaja v prvi vrsti ob upsehih, ki jih dosega v mestih, v toriščih kulturnih in gospodarskih bojov, kjer pravi demokrat šele more pokazati, kaj vé in zna. Stori se je premalo za mladino, zlasti za dijaško in srednjeizobraženo meščansko — upamo, da se nemudoma lotijo poklicani voditelji tudi tega prepotrebne dela! Ne smemo pa prezreti tudi tega, da se semtertja od naše strani meščanstvo odbija z ozkosrčnostjo in nepravilno zaletavostjo, ki jo meščan večkrat po pravici smatra za reakcionarstvo in v tem vidi nasprotje med demokratskim programom S. L. S. in nekaterimi pojavi v strankarskem boju. Odločno v stvari, premišljeno v načinu, to je tudi nekaj, na kar ne smemo pozabiti. Meščanstvo je zelo občutljivo in tudi ni brez vsakega kritičnega duha. Tudi ni prav — kar se je zgodilo v zadnjem volivnem boju — da se gotovim stanovom hoče diktirati, da naj volijo tega

intega, ker je ta njim po stanu sotovariš. To pač ne kaže demokratskega duha. Če uradniki nočejo voliti tistega, ki bi jim lahko pomagal, naj volijo magari vraga za poslanca.

Če smo na eni strani večkrat premalo obzirni, na drugi grešimo s prevelikim zaupanjem. So med nami ljudje, ki menijo, da nam bo vse v naročje popadalo, kakor hitro pride do veljave ljudstvo po tolikem številu zastopnikov, kolikor mu gre po pravici. Liberalizem je pri nas v nekaterih stanovih, zlasti pa v uradniškem in učiteljskem tako vgnjezen in njihovega organizmu tako priličen, kakor strup v krvi. Tu smemo računati le na naraščaj, ki bo lahko korenito pomladil okornela debla. Kar se nam bo pridružilo le vsled političnega položaja, na to ne velja računati kakor na stalno gotovino. Konečno pa je nekaj v liberalizmu, kar se nanaša na splošnokulturno svetovno nazoranje — tega pa ni moč izkoreniniti s frazami in prešernimi upi, temveč z močnim izobraževalnim delom, zlasti tudi z apologetičnim, kar se tupa tam pri nas premalo ceni.

Govorilo se je v zadnjem volivnem boju o nekkih zvezah. To je veliko manjše vrednosti, kot se misli ponavadi. Seveda — staroliberalni špisarji po mestih se že radi vsedejo na klerikalno-nemško strašilo, toda le najbolj zabutani resnično verjamejo, kar se jim natvezi. Drugi samo s silo sami sebi take tolaživne misli vbičejo v glavo in po volivni opojenosti kmalu uvidijo, da se jim je le sanjalo. Mi smo trdno prepričani, da bode S. L. S., tudi ako bi skušnjavec obljubljal ji največje kraljestvo, kakor doslej šla sama svojo pot, oprta sama nase! Kaj morejo stranki, ki sloni na dvedesetletnem organizatoričnem delu in ki za njo stoji pravo ljudstvo kakor ena sama nepretrgana bojna vrsta, kaj morejo taki stranki dati Nemci ali drugi zavezniki? Tisti hip bi bila vsa stranka pokopana in vse njeno delo razpihano na vse vetrove, ko bi gospodstvaželjna, iskala stika pri protiljudskem veleposestniškem zastopstvu. Ali imajo liberalci naše izkušene voditelje za tako nepremišljene, da jim kaj takega zaupajo? Naj pride v našo deželo karkoli — nikdar ne bo moč oropati S. L. S. sadov njenega političnega dela, ako bo imela pred očmi tako volivno preosnovo, kakoršna je v njenem programu, to je: na podlagi splošne in enake volivne pravice!

Še nekaj je, v čemer smo tupatam tuji bili preveč odjenljivi, nasproti socialnim demokratom namreč. S socialno demokracijo je skupno socialno delo samoposebi mogoče: to vidimo v Nemčiji, zlasti na Bavarskem, kjer je šla duhovščina volit socialnega demokrata, ko se je šlo proti protiljudskemu »Freisinnu«. Pri nas pa se moramo odvaditi socialne demokrate vpoštevati kot resno ljudsko stranko. To so ubogi nevedni ljudje, pomilovanja in krščanske ljubezni vredni, nikakor pa ne politične. Niso demokrati, ampak demagogi, niso ljudje dela, ampak čisto navadni poulični hujskači, boleha joči pa na blaznosti veleumja. Enkrat liberalcem prodani, so delavstvu najhujši sovražnik. Kdor jim med nami še kaj zaupa, je politični otrok.

Kar se tiče deželnozborskih volitev na Goriškem, le nekaj misli: Vspeh je slab, zelo slab; to se ne dá olupšati niti se po nepotrebnem tolažiti. Ni pa tako slabo, kakor si domišljajo nasprotniki, niti oddaleč ne! S. L. S. na Goriškem

je mlada, zelo mlada! Volivni boj je razvnel politično nezrelo ljudstvo, v tolminskem okraju in v goriški okolici so se za S. L. S. pokazale take večine, da smo bili veselo iznenadeni. Shodov je bilo veliko, tudi časopisje je storilo svojo dolžnost. Ako se v goriškem deželnem zboru izcimí liberalno-agrarna večina, bo S. L. S. v prijetnem položaju opozicije, kar neizmerno mnogo pomenja za agitatorično in organizatorično delo med ljudstvom. Izobraževalne organizacije na Goriškem skoro nič ni! Tudi sistematične vzgoje zaupnikov manjka! Tu nemudoma na delo! Marljiva je duhovščina, pa žalibog, ne povsodi. So gotovi ostanki iz pojanzenistovske dobe. Preko tega treba iti brez pardona! Povdarjamo tudi, da je o pravi delavski organizaciji na Goriškem komaj kaj duha in sluha. O tem nam tožijo delavci sami. Število socialno-demokratskih glasov nam kaže, kod treba poprijeti!

Naj se nam tegaalione ne jemlje v zlo. Po vseh in neveselih je potrebno, da kar je pogrešeno, spoznamo. Saj je kakor pezdirc v očesu, pa lahko zelo škoduje, ako se to malo ne odpravi! Zato zdaj še krepkeje na delo!

—X—

Več življenja.

München Gladbach, februarja 1908.

Včeraj zvečer vzamem v roko »Stadt-Anzeiger für München Gladbach, Rheydt, Odenkirchen und Rheindalen«. Ne verujem svojim očem, ko ga čitam. München Gladbach je sicer precej veliko mesto, približno tako kakoršno je Gradec. Kraji Rheydt, Odenkirchen in Rheindalen so sicer samostojni, a se drže skupaj z Gladbachom — nekaka predmestja so. »Staats-Anzeiger« pa napoveduje: 1. ob pol 11. v katoliškem društvu ropodelskih pomočnikov shod o bolniških blagajnah. Vabijo se tudi zdravniki, lekarnarji in uprave bolniških blagajn. »Zveza krščanskih lesnih delavcev« sklicuje ob 11. dopoldne shod lesnega delavstva, v lokalu Antona Rommersa se napoveduje občni zbor »Krščanske tekstilne zveze«. A to še ni vse. Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov javlja, da je danes ob pol 9. shod s predavanjem in zabavo, v ponedeljek verski pouk s petjem, v sredo apologetični tečaj. »Delavsko društvo sv. Jožefa« v roženvenške Marije fari napoveduje za danes zvečer ob pol 7. shod pri Weisweilerju. Ob enem naznanja, da ima društvo v ponedeljek ob 9. zvečer poučni tečaj, v sredo pevsko skušnjo, v četrtek zvečer načelniško sejo. Delavsko društvo »Concordia« naznanja, da ima danes shod ob 6. zvečer pri Nellesu, v sredo pa poučni tečaj. »Katoliško delavsko društvo sv. Jožefa in sv. Bonifacija« naznanja, da ima danes ob 6. zvečer shod pri Vestu, Hardtebroich, v torek pa poučni tečaj. »Delavsko društvo v fari Srca Jezusovega« obvešča, da ima shod danes zvečer ob 6. v Kemmerlingovi gostilni. »Katoliško delavsko društvo Vun« ima danes zvečer občni zbor. Izpremene se pravila. Delavsko društvo v fari Marijino spočetje napoveduje, da ima ob pol 6. zvečer občni zbor društven oddelek za bolniške podpore. Mladeniška kongregacija v fari Marijinega spočetja napoveduje v torek ob 9. zvečer načelniško sejo. »Ljudsko društvo« v fari Marijinega spočetja ima v sredo ob 9. uri zvečer shod zaupnikov. Mladeniška kongregacija fare Marije roženvenške objavlja: v nedeljo

ob 2. popoldne godbena skušnja, zvečer pri Gratesu občno zborovanje; v ponedeljek ob pol 9. godbena skušnja in pri Heinrichsu telovadba. Na pustno nedeljo seja-norcev. Marijanska mladeniška kongregacija ima danes ob 6. zvečer shod o Albanu Stolz in sicer z ozirom na zabavo in na varčevanje. V ponedeljek telovadba in stenografija, v sredo petje. »Katoliško mladeniško društvo sv. Bonifacija« ima danes ob pol 7. zjutraj skupno sv. obhajilo, ob pol 5. popoldne pobožnost s cerkvenim govorom, po pobožnosti shod pri Frankenu v zvezi z zabavo, petjem in z igro; v torek ob 9. zvečer socialni kurz, v sredo od pol 8. do pol 11. zvečer petje. Marijanska mladeniška organizacija v fari sv. Jožefa ima napovedan za danes po glavni službi božji shod rediteljev, zvečer ob pol 6. shod, v ponedeljek petje, v sredo in petek telovadbo, v četrtek stenografijo. München-gladbachška mladeniška zveza javlja, da se igra in da se izposodujejo danes od 5. do 7. knjige, ob 7. je shod. V sredo telovadba, pri Uebachu pa ob 9 socialni kurz, v petek francoščina. Reditelji se opominjajo, da naj pridejo po časopise. Mladeniška Marijina kongregacija Holt napoveduje za danes po zadnji sv. maši knjigovodski tečaj. Ob pol 6. zvečer je shod v Schmitzovi gostilni, predavanje s skioptikonom, člani naj prinesejo seboj pevske knjižice, ker se pojejo pesmi za sejo na pustni večer. »Katoliško društvo za delavke v München Gladbachu« napoveduje: v nedeljo, dne 23. od 10. do 12. dopoldne pouk v kuhi, likanju, šivanju in v ročnih delih. Zvečer ob 6. predavanje s skioptikonom, v torek in v sredo gledališka izkušnja.

× × ×

Ker ne morem biti v istem času povsod navzoč, sklenem da obiščem dopoldanski shod kartela krščanskega delavstva o bolniških blagajnah in pa zvečer shod »Katoliškega delavškega društva sv. Jožefa in sv. Bonifacija«. — Shod o bolniških blagajnah je bil jako dobro obiskan, dasi so se vršile ob tem času še druge prireditve. Zelo velika dvorana »Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov« je bila polna. Shodi v Nemčiji so podobni našim. En velik shod nemškega krščanskega narodnega delavstva sem videl v Monakovem, na drugem sem danes. Predsedstva ne volijo, ker vodijo zborovanje sklicatelji. Tu je navzoč policijski komisar s pikelhavbo, ki jo ima ves čas na glavi. Poročilo o bolniških blagajnah je temeljito. Traja nad 1 uro. Grajajo se napake glede na delavsko bolniško zavarovanje v Nemčiji. Glavna zahteva je, da naj odpravijo pred vsem tvorniške bolniške blagajne. A shod me je sam kot tak bolj zanimal kakor tvarina, o kateri se obravnava. O predavanju samem ne morem trditi, da je bilo tako, kakoršna ugajajo našim ljudem. Strogo stvarno sestavljeno, skoraj bi rekel pusto, a zborovalci delavci in nekaj delavk pazljivo zasledujejo izvajanja govornikova. Pri naših predavanjih se zahteva, da predavatelj govornik tudi zabava. Smo postali že razvajeni. Dasi je tu veliko več shodov in predavanj, kakor pri nas, ki so zelo obiskani, dobiš malo humora v govorih. Govorniki centra so resni ljudje. Ljudstvo, navajeno in izšolano v resnem organizacijskem delu, je zadovoljno s svojimi govorniki. Naš dr. Krek bi bil tu zelo zadovoljen, ker je »aplavz« izvrstnim govornikom jako majhen, rekel bi nekako oficilen, ker je to navada. Drugo je seveda, če bi n. pr. naša živahna, humorja polna govornika dr. Krek in dr. Šusteršič ne pohujšala teh izšolanih množic, da bi jim bolj pritrjevale, kakor pritrjujejo skrbno izdelanim govorom svojih govornikov.

Res skrbno ti izdelujejo tu govore in predavanja. Stari v delu izšolani in izkušeni delavski in ljudski govorniki ti spišejo vsak govor, predno ti ga govore. Nepripravljene govori so tu nekaj nečuvvenega, pri nas pa nekaj vsakdanjega. Naši govorniki menijo, da store že veliko, ako si napravijo govorov načrt. Težavno je našemu delavcu, da nastopa po shodih, ker nam manjka za to potrebnih socialnih del. Socializem je že pošel. Brošur n. pr. po 5 fenigov (7 vinarjev) poučnih, stvarnih, ki jih dobiš tu kolikor hočeš, mi nimamo. Naša tiskovna društva se pečajo pred vsem s časopisi, kar je hvalevredno. Tu pa vidim in pogrešam, da ne store za ljudsko socialno in apologetično izobrazbo ničesar. »Čas« skrbi sicer za izobrazbenca. Tudi naše svečeništvo ima priliko, da čita pripravljena predavanja. Priprosto ljudstvo nima ničesar. Zelo bi bilo to potrebno osobito v delavskih krajih. Časopisje ne more storiti vsega, shodov se vdeležuje sorazmerno majhen del ljudstva. Naša načela so premalo razširjena

po mestih, ker niso naši ljudje v naših načelih ravno vsled te pomanjkljivosti dovolj podkovani, da bi odločno zavračevali puhlice liberalne in socialno-demokratske naše materialistične struje.

Živahna je bila diskusija, ali razgovor na navedenem velikem shodu. Delavci so sami nastopali in osobito ostro grajali zdravnike, ki pa tudi niso molčali in odločno zavračali napade na zdravnike.

Na velikem shodu krščanskega narodnega delavstva v Monakovem sem imel priliko, da sem videl, kako nastopajo tu socialni demokratje. Omenjam, da odkar se organizira tu samostojno v nestranskih krščanskih strokovnih društvih nesocialno-demokratsko delavstvo, so postali nemški socialni demokrati fanatični nasprotniki krščanskega svetovnega naziranja. Na monakovskem shodu je bila približno ena tretjina zborovalcev socialnih demokratov. Udeleževali so se razprave, ki je bila živahna. Bilo je pa le nekaj pfuj-medklicev. Ko je bila odklonjena neka njihova resolucija, so ostali čisto mirni.

× × ×

Zvečer vidim zopet nekaj novega. Shod »Katoliškega delavškega društva sv. Jožefa in sv. Bonifacija« pri Vestu je dobro obiskan. Naš delavec bi se ustrašil takega lepega salona, v kakršnem se vrši. Kamnite mize ovenčane z velikimi rastečimi cveticami. Oprava elegantna, dasi ne razkošna. Shod se otvori s pesmijo, ki jo pojo vsi navzoči zborovalci. Nato poroča delavski tajnik Wessel o centru. Govori približno eno uro. Po govoru se pa vname zopet zelo živahna razprava. Delavci so ti govorili, da je bilo veselje. Najhujši ogenj je napravil neki delavec, ker mu ni dal nekega letaka. Šlo se je za priporočilni letak nekega konsumnega društva. Ker pa obstoja dveje konsumnih društev naše struje, ki sta si nekoliko v laseh, je društveno načelništvo sklenilo, da smejo glede na razširjenje letaka zaupniki postopati po lastni previdnosti, da ne razburijo člane, ker se društvo noče mešati med konkurenčni spor obeh društev. Shod je trajal dve uri. Končal se je zopet z drugo pesmijo, ki so jo peli vsi delavci.

Petje na takih shodih, kajneda, je nekaj posebnega za nas; a tu navadno. Delavska društva imajo svoje pesmarice. Napevi so prosti, enoglasni. Vsako društvo ima svojo pesem. Zelo prijeten vtis napravi petje med resnim duševnim delom, ko ti slede zborovalci govorom in razgovoru, na poslušalca, ko ti ukaže predsednik: Zdaj zapojmo pesem št. 3 stran 5 in komandira: I. II. III. kitica.

* * *

Tu čutim, da je v naši delavski domači organizaciji premalo življenja. Morebiti je premalo delavcev. Tu se res zelo in obširno dela na polju delavske izobrazbe in delavskega združevanja. Potrebno je i v naši domovini med delavstvom za našo stvar: več življenja!

Proč z rdečimi pijavkami -

Znano je čitateljem »Naše množice«, kako vpitje so zagnali rdečkarji nedavno proti draginji. Velikanske demonstracije so aranžirali razni socialistični agitatorji po večjih mestih, zlasti gori po Češkem. Kajpada so vsi taki izgredi rdečkarjev le pesek v oči zapeljanemu delavstvu. Kako skrb da imajo socialni demokratje za ubogo delavstvo, nam pojasnjuje sledeči slučaj, o katerem so pisali razni češki časopisi. V mestu Kladno na Češkem so priredili socialisti tudi velike izgrede proti draginji živil. V tem mestu imajo pa rdečkarji svojo pekarijo, v kateri morajo delavci kupovati kruh. Oblasti so jele preiskovati razne pekarije. A glejte, kaj so našle! Razni nesocialistični peki so prodajali mnogo težji in boljši kruh nego socialni demokratje. Medtem ko so kupovali drugi meščani hleb kruha pri nesocialističnih pekih po 26 vinarjev, morali so ubogi delavci plačevati ga v socialistični pekariji po 30 vinarjev. Ni li to vnebovpijoča krivica? Ali se ne pravi to zatirati delavstvo? In te rdeče pijavke, ki pijejo kri zatiranega delavstva se izigravajo kot pravi prijatelji njegovi!! Ni li že čas pomesti z to rdečo zalego! Proč od teh pijavk!

Za tobačno delavstvo.

Dosledni socialni demokrati. Znano je, kako da so besneli, kričali in noreli ljubeznivi naši rdeči delavski prijatelji, ker je v naši zadnji spomenici zahtevala naša organizacija, da ne sme biti oškodovan gedinglohn. Kričali so o izdajalstvu, kakor to znajo razni naši butasti rdečkarji. Sicer so vedno tako tudi ob tej priliki postopali naši socialni demokratje kot pravi figarji: zahrbtno in bojazljivo. Na shodu, kjer se je sklepalo o spomenici, niso stegnili svojih jezikov, dasi je predsednik Čatar opetovano naglašal, da naj nastop in da naj govori, komur ni kaj všeč. Vsi so molčali in tudi višji duhovnik vernikov rdečega opičarskega veroizpovedanja, znani naš prijatelj K. je molčal. Kdor pa molči, tak pritrjuje. Vedli smo, da je bila puranska jeza ljubih naših socialnih demokratov umetna. Ta teden se je pokazalo, da smo prav sodili. Za pomagača pri »geding« je bil določen neki delavec. To je pa nekega rdečega frajtarija svete rdeče kompanije v naši tvornici tako razburilo, da je kričal in se drl nad ubogim delavcem, kakor da je znorel, češ, da požira zaslužek delavcem pri gedinglonu. Viš, jezni rdeči prijatelj. Mi smo postavili vašo zahtevo delavstva v našo spomenico, rdečim tvojim voditeljem pa zahteva gedinglona ni bila všeč in so celo z njo agitali po otakrinški tobačni tvornici, češ, ljubljanski krščanski socialci so izdali delavstvo. Delavci pri gedinglonu, zdaj imate priliko, da izpoznate delavsko prijateljstvo svojih rdečih voditeljev. Presodite pa tudi lahko, kdo je izdal delavstvo.

Zahvalite se krščanskim socialcem, da so odbite vaše zahteve, je govoril uradnik U. proti nekaterim delavcem po proračunski razpravi o postavki tobak. Gospod U.! Ne briga nas, ker ste liberalci. Tudi to nam ni mar, če zabavljate kot liberalci proti krščanskim poslancem. Kot svobodni avstrijski državljani imate to pravico. Mar nam pa je, če širite o naših poslancih izmišljene in lažnjive novice. Pomilujemo vas, ker ste o dejanskem položaju tako slabo poučeni in da ne čitate niti popolnih poročil o razpravah proračunskega odseka, ko se gre za postavko »tobak«. Bodite tako ljubeznivi, g. U., in prečitajte vsaj to, kar je zahteval poročevalec dr. Korošec za nižje uradništvo tobačne reže in dosegel tudi, da je odsek pritrdil njegovim predlogom in še več, da je moral pritrditi dr. Korošču tudi vladni zastopnik dvorni svetnik pl. Svoboda. Vemo, da dr. Korošec pri večini naših uradnikov tobačne tvornice ne bo žel zasluženega plačila. Saj tako prijetno diše šopki, ki jih pošilja Ivan Hribar svojemu zaupniku višjemu uradniku v tobačni tvornici. Ampak gospodje od VI. do XI. činovnega razreda, znajte, da ni še vaš ljubljenec Hribar odprl ust za vašo korist, medtem ko je far dr. Korošec delal tudi za vas in dosegel, da se izboljšajo vaše razmere, kar je po skromni naši sodbi bolj pametno, kakor pa pošiljati rožice za to, da visoki gospodje hvalijo agenta Hribarja. Delavstvo vé, kaj je storil dr. Korošec za nas. Zato pa pomilujemo tiste uradnike in se jim prezirljivo smejemo, ko čujemo, da razširjajo o naših poslancih izmišljene laži.

Glasnik »Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze« objavlja v svoji 2. številki zanimiv uvodnik »Naše dolžnosti in naloge«. Vlezeanimiv je članek »Zahteve tobačnega delavstva v proračunskem odseku«. Tu čitajte in izveste kako nesramno znajo lagati rdeči lumpje in kako znajo zamolčati, kar jim ni všeč. Sledi »Poslovnik o podporah«. Članek o socialno-demokratskem ovađustvu se peča z ničvrednim postopanjem rdeče tobačne organizacije proti naši krajevni skupini v Saccu. Sledi kratek članek: »Volitve v bolniško blagajno« in odstavka »Iz avstrijskih tobačnih tvornic« ter »Socialne drobtine«. »Glasnikovo« odgovorno uredništvo je prevzel Mihael Moškerc.

Prometna zveza.

Rdeča goljufija. Krščansko-socialna poštenost. Tole železničarji čitajte in premišlujte. Polni so praznih besedi. Ljudje pa, ki mislijo, sodijo drugače. Dasi so socialni demokrati nastopili proti celemu proračunu in je bilo gotovo, da odklonijo tudi postavko železniško ministrstvo, je pa le jud dr. Ellenbogen metal pesek v oči množici in zahteval, da naj zvišajo postavko za železničarje za 20.000.000 kron. Celo socialno-demokratski poslanec Seitz je sam priznal, da je Ellenbogen ta predlog stavil zato, da se

razkrinka krščansko-socialna demagogija. Take se igrajo socialni demokrati z železničarji. Na eni strani besne rdeči pajaci proti potrebščinam državne železniške uprave, v delegacijah besne proti povišanju dneine vojakom, na drugi strani pa zahtevajo 20.000.000 za železničarje. Minister dr. Derschatta je izpregledal Ellenbognovo sleparijo. Povedal je, da ko bi se izvršile Ellenbognove zahteve, bi ne zadostovalo na leto 20 milijonov, marveč 150 do 200 milijonov! Taki so Ellenbognovi resni predlogi! Zdaj pa primerjajmo socialno-demokratsko glumaštvo z resnim delom krščansko-socialnih državnih poslancev. Med drugim zahteva posl. Julij Prochazka: Železniškemu eksekutivnemu osebju naj se zaračuna enoletna službena doba za poldrugo leto. Bolje naj se plača premikalno osebje, uredi naj se vprašanje o dopustih, delovodje naj postanejo uradniki, izboljšajo naj se razmere čuvajem, ki naj dobe zadosten počitek. Dvanajsturni službeni dobi naj sledi 24-urni počitek. Odpravijo naj se napake pri čuvajnicah, preiskovalci voz postanejo poduradniki, stabilizirajo naj se delavci po delavnicah, železničarji naj imajo pravico, da se vozijo z brzovlaki, ne da bi morali kaj doplačati. Uradniki v eksekutivni službi naj dobe pavšal za uniforme. Nočna doklada naj se poviša za dve kroni uradnikom, za eno krono poduradnikom in slugam. Iznošena obleka naj se da proti mali odškodnini delavcem na prog. Zviša naj se plača delavcem na prog. po postajah in skladiščih. Pomožno osebje naj postane definitivno po dveletni službi. Definitivni naj postanejo ključavničarji, oficianti naj postanejo ključavničarji in pomožni risarji po petletni službi. Tako delajo naši poslanci. Glavni uspeh so pa dosegli čuvaji. Železniški minister dr. Derschatta je namreč izjavil, da premeste štacijske in sekcijske čuvaje, ki so zdaj v plačilnih razredih IV a in IV b z 900 K, oziroma 1000 K in 700 K, oziroma 850 K v III. plačilni razred, kjer pridejo do 1400 K dohodkov. Tega izboljšanja bo deležno 10.000 oseb! To se zgodi že 1. julija letos. Uspeh je zasluga krščansko-socialnih poslancev. Čast jim!

Zahvala. Zahvaljujem se srčno vodstvu Prometne zveze na Dunaju za hitro in točno izplačilo mrtvaške odpravnine, vsoto 200 kron, kakor tudi vodstvu krajne skupine Ljubljana Južne železnice in vsem članom prometne zveze, kateri so spremili mojega nepozabnega soproga na zadnji poti k večnemu počitku; kličem jim: Bog povrni! — Mala Vas, dne 11. sušca 1908. — Frančiška Blaž, vdova.

Med brati in sestrami.

Vevče. Mesečno poročilo strokovnega društva papirnih delavcev za Avstrijo. Društvo je imelo svoj osmi redni občni zbor dne 12. februarja t. l. Zbralo se je do 40 zastopnikov delavstva, ki so stavili svoje zahteve na društvo. Sklenilo se je sestaviti peticijo ter jo odposlati na upravni svet na Dunaj in to po državnem poslancu Gostinčarju. Vsled tega se je govorilo v tovarni o nekih točkah, kakor se je izkazalo ne brez uspeha. Društveni odbor je imel dve seji. Dne 26. februarja je umrla delavka Cecilija Lukec iz Spod. Kašla v 26. letu svoje starosti. Dne 28. februarja je jo spremlilo mnogo tovarišic in tovarišev z dvema zastavama na kraj miru k D. M. v Polje. Pokojnica je bila članica treh tukajšnjih društev. Naj najde v delavski zavednosti mnogo posnemalk, njej pa bodi zemlja lahko! Članom se priporoča v spomin in molitev. Dohodkov je imelo društvo v I. oddelku sledeče: Prenos od januarja 74 K 87 v. Pristopnine 2 K 60 v. Članarine za 235 mesecev po 10 vinarjev, 23 K 50 v. Doplačalo se je 1 K 10 v. Ena knjižica 20 v. Skupno 102 K 27 v. Stroškov je bilo: Pispine 2 K 88 v. Brezdelne podpore 8 K. Poštne 1 K 60 v. Skupno 12 K 48 v. Ostane v blagajni dne 29. februarja 89 K 79 v. — Dohodki II. oddelka: Prenos od januarja 121 K 42 v. Udnina za 107 mesecev po 44 vinarjev 47 K 8 v. Skupno 168 K 50 v. Stroškov je bilo: Štirje bolniki so dobili 33 K 97 v. Ostane v blagajni 134 K 53 v. Bolnikov je bilo nanovo obolelih 3, iz januarja 4, skupno 7. Njih bolezen je trajala 86 dni, za katere se plača 36 K 98 v. Društvo je imelo plačati bolnikom za januar 17 K 63 v. in februar 36 K 98 v. Skupno 54 K 61 v. Plačalo pa se je 33 K 97 v. Ostane še 20 K 64 v., po katere bolniki še niso prišli. Članom se priporoča, naj vestno izpolnjujejo dolžnosti do društva, ker drugače bi tudi društva samega ne vezale dolžnosti do tistih članov, ki zanemarjajo svoje dolžnosti! Odbor.

Blistrica-v-Rožu. Zadnjič se je poročalo, da so napravili socialni demokrati tukaj podružnico. To pa ni res, ker so pristopile samo štiri osebe, ki pa najbrže ne bodo vztrajale pri njih. Dalje je pravil, da so krščanski socialci stavkolomci, temu nasproti vprašamo: Kakšni pa so voditelji socialnih demokratov? Le pogledjmo nekoliko za njimi. Leta 1906. so uslužbenci Šlepejeve pivovarne stavkali. Voditelj Mahrer je zahteval od tvrde 2000 kron, baje za povrnitev strankinih stroškov. S tem je nehala stavka in tako so bili delavci prodani, ne da bi dosegli kak gmoten uspeh. (Glej »Mir«, šte. 9. od dne 29. februarja.) Železničarje pa je prodal voditelj Tomšik za tri milijone kron. (Glej »Našo Moč«.) — Pa še nekaj hočemo danes odgovorjati. Govornik je med drugim tudi rekel: Ako sem jaz oče ene družine, bom vsem otrokom enako kruh rezal; in ako imamo mi kot pobožni kristijani enega Očeta v nebesih, zakaj vstvarja potem bogate in revne? Torej je Bog kriv vsega gorja na svetu? Mi pravimo: Ne! Bog je vstvaril človeka po božji podobi. Dal je človeku prosto voljo, naj dela dobro ali hudo in ker mu je dal svobodno voljo, mu je dal tudi zapoved »ljubi svojega bližnjega!« Človek pa se teh zapovedi ni držal, močnejši je začel slabega pritiskati in tako so postali na svetu oderuhi, ki največ socialne bede zakrivijo. Kaj pa Bog? Mi proletarci verujemo, da je Bog pravičen sodnik, ki dobro plačuje in hudo kaznuje. Nemški pisatelj dr. Alban Stolz piše v neki knjigi: Ako bi en oderuh, ki svojih krivic ne poravnal, premagal vse nevernike, dal vse premoženje v božjo čast in ako bi se dal položiti v božji grob, kjer bi ga čuval, če bi bilo to mogoče, sam Bog, in bi stalo krog njega kor angelov in svetnikov, ako bi imel sveto božje telo v ustih: hudiči bodo vendar prišli in iztrgali dušo iz njegovega trupla in odnesli v peklenško brezno. Zato pravimo: Ni Bog kriv bede ljudstva, ampak siromaštvo so zakrivali brezbožni in hudobni ljudje.

Sava. Katoliško delavsko društvo na Savi je imelo v nedeljo, dne 8. marca svoj izredni občni zbor v »Delavskem domu«, na katerem je novoizvoljeni predsednik Ivan Krivec krepko razvijal svoj program, ki ga hoče izvrševati v nastopnem letu. Posebno povdarja, da kot predsednik odločno zahteva, da se brez izjeme vsi člani društva pošteno in dostojno obnašajo, ne le v društvenih prostorih, ampak tudi zunaj društva. Vsak pošten in trezno misleči društvenik mora biti zadovoljen s tako odločnim nastopom! Kot predavatelj je pa bil povabljen predsednik zveze telovadnih odsekov S. K. S. Z. iz Ljubljane, dr. Lovro Pogačnik, ki je govoril o uredbi ali sestavi naših sodišč. Vsi navzoči poslušavci smo jako pazno sledili njegovim besedam. Zakaj bi pa tudi ne, saj je vendar potrebno, da je človek vsaj nekoliko poučen v tem oziru, posebno, kadar ima slučajno pri sodiščih kaj opravka. Nato se mu predsednik v lepih besedah zahvali za tako važni poduk. Potem se nam pa kot novoizvoljeni predsednik vsem predstavi in se vsem zahvali za to veliko zaupanje, ki ga kažemo do njega. Nadalje našteva in dokazuje zasluge in požrtvovalnost bivšega kaplana Ivana Prijatelja, ki si jih je pridobil za časa svojega bivanja na Jesenicah, posebno pa v zadnjem času, ko se je gradil ponosni naš »Delavski dom«. Povdarja, da je sveta dolžnost društva, da mu izreče najiskrenejšo zahvalo. Nato stavi predlog in ga dá na glasovanje, da se kaplan Ivan Prijatelj imenuje za častnega člana društva, kar je bilo z burnim aplavzom in glasnimi živijo- in Na zdar-klici sprejeto. Predsednik Krivec se zahvali in povdarja, da si šteje v veliko čast, da načeluje društvu, ki res vé in zna vpoštevati in primerno ceniti zasluge delavskih in za vse dobro vnetih mož iz svoje srede, tako da se bodo njihova imena za vedno svetila v kroniki društvene zgodovine. Prav posebej je pripravljen žrtvovati vse svoje moči in skrbeti za to, da bodo telovadci še poleg telovadbe imeli zadosti prilike se pošteno izobraziti bodisi v socialnem ali pa v političnem oziru. Prav posebno pa je povdarjal, da ga zelo veseli, da ima društvo v svoji sredi med brati telovadci tudi koroške brate, po katerih se sme upati, da se tudi na ono stran Karavank zanese ideja skupnega gospodarskega, kulturnega in narodnega dela in da tudi onstran Karavank krepko zagospoduje bistrooki orel, ki naj bi s svojim bistrim očesom skrbno čuval in s svojimi krepkimi krili ščitil to prijazno, vsikdar slovensko očetnjava! Tako se je končal občni zbor, na katerem smo se pri zvokih društve-

nega orkestra dobro zabavali. Upamo, da bo nepristranski nastop predsednika J. Krivca marsikoga privabil v naše društvo. Bratu Ivanu Prijatelju pa kot častnem članu kličemo: Bog ga živi še mnogo let, vsem skupaj pa telovadni pozdrav: krepki na zdar!

Trbovlje. Razvidi se, da so tukajšnji socialni demokratje od svojih voditeljev močno zaslepljeni: Oni se jezijo nad poslancem Benkovičem, da je on napravil draginjo. Razvidi se v tem, da so v svoji socialni politiki in v izobrazbi za nami močno zaostali, ker niti ne vedo, da so vsi draginji samo prekupci in špekulanti krivi, in kdo so ti prekupci? Sami judje, in ti so zavezniki socialnih demokratov; torej ne naši poslanci, ampak židovski špekulantje in socialno-demokratska neumnost je kriva sedanji draginji. Delavci krščansko-socialne stranke! Ako se predrzne kak rdečkar vam to očitati, da je draginji kriv poslanec Benkovič, Gostinčar ali dr. Krek, povejte mu v lice, da je neumen in da so krivi le judje, ki imajo celo barantijo v rokah in zraven pa so še socialnim demokratom voditelji. — Lažnjivcev in obrekovavcev je zadosti v našem premogokopu, ki jih pa mi ne jemljemo v poštev. Tudi njim se bodo enkrat oči odprle. Krščanski premogarji! Ne zamudite časa, ki se vam nudi. Pristopajte h krščansko-socialni stranki, v kateri se lahko izobrazite, da postanete zavedni in poštteni delavci, ne pa taki buteljni, kakoršni so rdečkarji.

Javornik. Povodom smrti mojega pokojnega moža Blaža Repe, dobila sem znatno podporo od gg. uradnikov, mojstrov in delavcev sl. kranjske industrijske družbe. Ker mi ni moč vsakemu posebej se zahvaliti, se torej tem potom zahvaljujem najtopleje vsem gg. uradnikom, mojstrom, delavcem, nabiralcem in darovalcem, kakor tudi pogrebcom, kateri so spremlili mojega pokojnega moža na njegovem zadnjem potu k večnemu počitku, ter jim kličem: »Bog jim obilo povrni!« — Frančiška Repe, vdova.

Krvoses kapitalizem.

Sava. Kakor nam je žal, se moramo pečati danes z neko osebo. Nismo in nismo zadovoljni s tvorniškim inženirjem Bahmanom. Mož naj bi vzel v roke tisto knjigo, ki piše o tem, kako da naj se postopa z ljudmi! Ako pride v delavnico, misli delavstvo, zdajle je prišel lev. Sram nas je, da bi zapisali, kako da nas zmerja in psuže. Pride k delavcu ali predelavcu in pravi: »Tole mora biti gotovo danes«. Kako li, če se potrebuje za to tri ali pa še več dni. Komaj se prične z delom, že prileze in vpraša, če je delo že izgotovljeno. Ker še ni, pa vpije, zmerja in psuže, pa išče napak. In vsake napake je kriv delavec. Nikdar ne načrt. Zadnji čas je, da poseže vmes ravnateljstvo in napravi red.

Okno v svet.

Cestarjem na Bavarskem se veliko boljše godi kakor pa našim cestarjem, ki žive kot državni uslužbenci v najbornejših razmerah, bodisi glede na plačo, bodisi glede na delavne razmere. Začetna plača kraljevih bavarskih cestarjev znaša 780 mark, 150 mark doklade, torej 930 mark (1097 kron 22 vin.). Po treh službenih letih imajo 60 mark doklade, torej 990 mark, po nadaljnjih dveh službenih letih 60 mark doklade, torej 1050 mark, po nadaljnjih petih službenih letih 60 mark doklade, torej 1110 mark, od enajstega službenega leta v petletnih rokih 45 mark doklade, torej po 11 službenih letih 1155 mark, po 26 službenih letih 1080 mark plače, 150 mark doklade, torej 1230 mark (1476 kron). Delavni čas je od aprila do septembra od 6. zjutraj do 6. zvečer, oktobra do marca od 8. zjutraj do 5. popoldne. Opoldan je odmor od 11. do 12. ure, poleti tudi med 8. in 9. uro zjutraj ter med 3. in 4. uro popoldan. Seveda velja nedeljski in prazniški počitek. Pokojnina je sledeča: Od dne definitivnega nastavljenja 30 odstotkov od plače, ne všteti doklade, za vsako nadaljnje službeno leto 2 odstotka, torej po 35 letih polna plača brez doklade, to je 1080 mark (1296 kron). Kakor se vidi, se mora naša velika država skriti pred malim kraljestvom bavarskim.

Somišljeniki in somišljenice! Razširjajte „Našo moč“ med delavstvom.

„Naša moč“

izhaja vsak petek.
Cena na leto 3 krone.

Cene inseratom so:
za male šestopne oglase: 6 vrstic 70 v.,
12 vrstic 130 v., 8 vrstic 180 v., 24
vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo:
1 krat 9 v. petit vrsta, 2 krat 7 v. petit
vrsta, 3 krat 5 v. petit vrsta.

Uredništvo in upravnništvo

„Naše moči“

Kopitarjeve ulice šte. 2.

Tovarna
za stole

Franceta Švigeljna

na Brega, p. Borovnica, Kranjsko
izdeluje 2805 26-2

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po
najnižjih cenah brez konkurence.

Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
stoj in franko.

Delavke in delavci pozor!

Najcenejše

dežnike in solnčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši
kakovosti

Josip Vidmar

v Ljubljani

Pred škofijo št. 19, — Stari trg št. 4.
Prešernove ulice št. 4.

Popravila točno in ceno.

Vedno sveže blago!

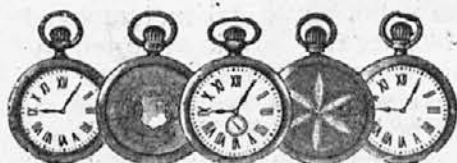
A. Lukić

Ljubljana, Pred škofijo 19.

priporoča svojo

veliko zalogo izgotov-
ljenih oblek za dame,
gospode, dečke in de-
klince po najnižji ceni.

Solidna postrežba!

Ustnov-
ljeno let
1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani Podružnica Resljeva cesta št. 2
prej g. Jos. Černe. prej g. Jos. Černe.

Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu

priporoča svojo bogato zalogo

zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih

ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.

Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam
izredno veliko svojo zalogo furnitur.

Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun
za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH

Edini zavod

za kemično čiščenje obleke ter za-
storjev, barvarija in likanje usnja

na par

Poljanski nasip
Ozke ulice št. 4.

Sprejemališče

Selenburgove ulice šte. 3.

Postrežba točna. Solidne cene.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9
priporočata

svojo največjo zalogo zgotov-
ljenih oblek za gospode,
dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni
trgovini:

Češnik & Milavec

(pri Češniku)

Špitalske ulice

Ljubljana

Lingarjeve ulice

v kateri dobite vedno v veliki izbiri **najnovelše blago**

za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Cene najnižje.

Potniki v Ameriko
Hater želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Kmetetza
v Ljubljani Kolodvorske ulice 28.
Vsakovrstna Pojasnila dajo se brezplačno.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana - - - Stari trg šte. 10

Priporoča svojo
trgovino
s klobuki
in čevlji

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene